

'We bevinden ons weer in een opwaartse beweging'

In de rubriek De Dirigent brengt Klankwijzer een portret van een dirigent of instructeur uit de amateurmuziek. In deze aflevering laat de Limburgse dirigent Björn Bus zijn licht schijnen over de hedendaagse blaasmuziek.

SAMENSTELLING: ONZE REDACTIE • FOTO'S: FV MEDIA PRODUCTIES

Wie is Björn Bus?

Een levensgenieter die gepassioneerd en gedreven met zijn vak bezig is. Samenwonend met Jacqueline en vader van dochter Jade (4).

Hobby's buiten de muziek?

Duiken, skiën, mountainbiken.

Hoe ben je in de muziekwereld terecht gekomen?

Via de Limburgse schutterswereld ben ik als slagwerker lid geworden van het plaatselijke harmonieorkest van Treebeek-Brunssum. Hier kwam ik terecht in een orkest dat op hoog niveau vooral symfonisch repertoire speelde. Op mijn zestiende ben ik overgestapt naar trombone en ben ik al snel begonnen aan de vakopleiding op het Maastrichts Conservatorium.

Hoe ben je uiteindelijk dirigent geworden?

Het dirigeren heeft mij van kleins af aan gefascineerd. Toen ik op het conservatorium aangenomen werd, heb ik besloten om parallel aan mijn trombonestudie het hoofdvak Directie te gaan studeren.

Wat trekt je aan in het vak van dirigent?

Alles, maar vooral de kunst van het delen van passie.

Had of heb je een voorbeeld?

Ik heb veel voorbeelden van zowel binnen als

buiten de muziekwereld. Dirigenten die de randvoorwaarden creëren waarin musici optimaal kunnen functioneren, inspireren mij altijd het meest. Op het gebied van de communicatie tijdens het dirigeren, moet ik vooral aan Carlos Kleiber denken. Hij was een van de weinigen van zijn generatie, die de musici meer vrijheid gaf en zo een andere vorm van controle over het orkest ontwikkelde.

Belangrijkste wijze les van je docent?

'Acteer niet alsof je een dirigent bent, je bent dirigent.' Deze is van Jan Cober bij de start van mijn Masteropleiding in 2006.

Naar welke bezetting gaat je voorkeur uit: harmonie, fanfare of brassband?

Het harmonieorkest, vanwege de uitgebreide mogelijkheden op het gebied van kleur, klank en registers.

Tijdens het Wereld Muziek Concours in Kerkrade werden in de concertdivisie ook niet-muzikale elementen in de beoordeling meegewogen. Je hebt door deelname met het Landesblasorchester Baden-Württemberg kennisgemaakt met deze nieuwe opzet. Hoe is dit bevallen?

De hele filosofie en gedachten achter dit concept spreken me zeer aan. Eindelijk bestaat er nu de

mogelijkheid om multidisciplinair te programmeren binnen een bepaald thema of met een centrale gedachte, zonder gebonden te zijn aan een verplicht werk. De totale beleving en invulling van het doel dat wij als muzikanten hebben, namelijk emotie overbrengen van de een naar de ander (lees: publiek), wordt door deze nieuwe opzet nog meer op de voorgrond geplaatst. Hierdoor heb ik persoonlijk ervaren dat de wedstrijdbeleving plaats maakt voor de behoefte om een duidelijke emotionele boodschap over te kunnen dragen. Wel ben ik ervan overtuigd dat de continuïteit alleen gewaarborgd kan worden als het WMC in staat is om de juiste randvoorwaarden te creëren. Dit concept vraagt om een uitgebreidere technische ondersteuning op het gebied van beeld, licht en enscenering. Daarnaast zal de mogelijkheid moeten worden geboden om het gehele concert te kunnen 'testen' in de Rodahal. Zolang deze aspecten onderbelicht blijven, heeft de totale opzet mijn inziens weinig toekomstwaarde.

Door sceptici wordt het ontbreken van een directe vergelijking in de vorm van een verplicht werk als bezwaar gezien. Hoe zie jij dat?

Ik begrijp de bezwaren over het wegvallen van een verplicht werk. Persoonlijk ben ik van mening dat je de beoordeling nog meer zou kunnen inrichten

PASPOORT

Naam: Björn Bus.

Geboortedatum: 15 juli 1980.

Geboorteplaats: Brunssum.

Woonplaats: Echt.

Welke instrumenten bespeel je: trombone en slagwerk.

Muziekopleidingen: Master HaFaBra-directie, Conservatorium Maastricht; Bachelor HaFaBra-directie, Conservatorium Groningen; trombone klassiek, Conservatorium Maastricht; baroktrombone, Hochschule für Musik Aachen (Duitsland).

Begonnen bij: Harmonieorkest Concordia Treebeek Brunssum.

Dirigent bij: Orkest van de Nederlandse Douane (Douane Harmonie Nederland); Landesblasorchester Baden-Württemberg (Duitsland); harmonie Sint Joseph Sittard; harmonie Sint Jozef Kaalheide-Kerkrade; Koninklijke Harmonie van Horst; Limburgs Jeugdorkest (projectorkest Limburgse Bond van Muziekgezelschappen).
Overige functies/activiteiten in de muziekwereld: Raad van bestuur World Association for Symphonic Bands and Ensembles (WASBE); docent directie; jurylid concertwedstrijden (buitenland); gastdirigent professionele orkesten.

op het gebied van de communicatie tussen het orkest en het publiek. Wat is de boodschap of het gevoel dat een orkest wil overbrengen en hoe slaagt het daar in? De behoefte aan een verplicht werk zal alleen minder worden als de beoordeling meer in deze richting zal plaatsvinden. Volgens het WMC zelf zou de jury zich meer moeten opstellen als *expert audience member*, erkende muzikale specialisten, die zich echter opstellen als deel van het publiek. Op het moment dat je ze dan toch allemaal gaat voorzien van partituren en helemaal achter in de zaal, los van het publiek, laat plaatsnemen schiet je dit doel voorbij. Deze opzet was een experiment, waarover ik de hoop uitspreek dat er goed en zorgvuldig geëvalueerd gaat worden. Het wel of niet opnemen van een verplicht werk binnen de nieuwe opzet zal hierin zeker moeten worden meegenomen.

Zou beoordeling van niet-muzikale elementen ook doorgevoerd moeten worden op bondswedstrijden?

Wellicht is het hier nu nog te vroeg voor. Het WMC heeft door de jaren heen altijd een voorbeeldfunctie gehad op het gebied van artistieke mogelijkheden. Als het WMC de nieuwe opzet kan continueren en verbeteren, zie ik hier absoluut ook kansen voor de bondskoncoursen. We geven al jaren themaconcerten en maken programma's met een rode draad. Multidisciplinair programmeren is inmiddels op ieder niveau al bijna een vanzelfsprekendheid geworden. Vaak met wisselend succes. Om het echter artistiek naar een hoger level te tillen, zou het WMC het platform kunnen zijn om deze voorbeeldfunctie te vervullen. De grootste uitdaging zal dan vooral liggen op het gebied van de logistieke en technische mogelijkheden.

Ook in de lagere divisies?

Ik zie dit onafhankelijk van een divisie.

Je bent een van de board directors van de World Association for Symphonic Bands and Ensembles (WASBE). Wat houdt deze functie in?

Als bestuurder van de grootste en ook enige wereldorganisatie op het gebied van de blaas-muziek ben je medeverantwoordelijk voor alle activiteiten die de WASBE organiseert of ondersteunt. Persoonlijk maak ik deel uit van het Conductor Professional Development Program en de Repertoire Development Task Force.

Wat is het belang van deze internationale organisatie?

Het stimuleren van de internationale uitwisseling van blaasmuziek en de kennis hierover. Verder het promoten van het symfonische blaasorkest als een serieus en onderscheidend medium voor muzikale expressie en cultureel erfgoed. We bieden assistentie op allerlei wijzen in de wereldwijde ontwikkeling van orkestactiviteiten en bevorderen de ontwikkeling van orkestliteratuur over de hele wereld.

Bij de WASBE-conferentie in Utrecht, afgelopen zomer, was de belangstelling bij Nederlandse dirigenten voor de educatieve programmaonderdelen gering. Hoe verklaar je dat?

Een deel van de verklaring zal liggen in het feit dat de conferentie plaatsvond aan het begin van de zomervakantie. Daarbij denk ik ook dat twee grote festivals als het WMC en de WASBE Conference in één maand tijd net iets te veel is geweest. Daarentegen vond ik het inderdaad wel bedroevend om te zien hoe weinig collega's uit het vak de weg naar Utrecht hadden gevonden.

Om jeugd en publiek te enthousiasmeren voor de blaasmuziek moet alles maar leuker en aantrekkelijker worden. Gaat dat niet ten koste van de kwaliteit van de blaasmuziek?

Dat hoeft natuurlijk niet zo te zijn. Het borgen van kwaliteit staat in mijn optiek compleet los van het aantrekkelijk maken van de blaasmuziek voor publiek en jeugd.

Komt door deze ontwikkelingen de originaliteit van de oorspronkelijke orkestvorm niet in gevaar?

We zullen er altijd voor moeten blijven waken dat we ons oorspronkelijk klankidoom en onze

identiteit niet verliezen. Maar dat heeft puur te maken met de manier van programmeren. Het harmonieorkest is als een kameleon die zeer veelzijdig kan kleuren. De verantwoordelijkheid hierin ligt bij de dirigent; die moet bewaken dat het flexibel switchen naar een andere kleur (lees: stijl, klank) mogelijk blijft.

Je dirigeert al jaren het Limburgs Jeugd-orkest dat is samengesteld uit talentvolle muzikanten. Moet dit orkest voor het samenstellen van de bezetting meer moeite doen dan enkele jaren geleden?

'We zullen er altijd voor moeten blijven waken dat we onze identiteit niet verliezen'

Nee, in tegendeel. Talentvolle jeugd staat juist als het ware in de rij om mee te mogen spelen.

Lopen er nog voldoende getalenteerde muzikanten rond in de blaasmuziekwereld? Absoluut!

Hoe zou je blaasmuziek aantrekkelijker kunnen maken voor zowel publiek als voor musicerende jongeren?

Uiteindelijk gaat het vooral om passie en beleving. Zodra je een emotionele klik kunt creëren tussen orkest en publiek wordt de aan-

trekkelijkheid ook vergroot. Jongeren hebben behoefte aan kwaliteit, afwisseling en energie. Door uitdagend te programmeren en ze kansen aan te bieden om zichzelf te ontplooien, kan de blaasmuziek ook voor hen een aantrekkelijke hobby zijn.

Hoe zie je de toekomst van de blaasmuziek?

Positief! Het is altijd een golfbeweging waarbij we ons in Nederland momenteel weer in een opwaartse beweging bevinden. Vooral de 'traditionele' verenigingen zullen worden gedwongen

om meer *out of the box* te gaan denken om zo hun toekomst veilig te stellen. Ik zie op het gebied van opleiding positieve ontwikkelingen in het basisonderwijs, die hopelijk op de lange termijn weer voor voldoende aanwas zullen zorgen. Het blaasorkest is een

orkestvorm die wereldwijd aanwezig is met specifieke tradities en ontwikkelingen. Ik hoop dat de Nederlandse blaasmuziekwereld haar identiteit kan behouden, maar ook meer open gaat staan voor ontwikkelingen in andere blaasmuzieklanden.

Wat zijn je ambities als dirigent?

Nu liggen mijn ambities vooral op het terrein van dirigeren en jureren van harmonieorkesten in het buitenland. Daarnaast zal ik op niet al te lange termijn mijn lespraktijk voor dirigenten meer profiel gaan geven. ●

